

EL LLENGUATGE

Ganivets de glaç

Els ganivets de glaç són uns ganivets especials que fan servir els alpinistes quan han de superar pendents coberts de glaç. Essent així, algú en voldria dir «ganivets per al glaç» ja que, segons ell, ganivets de glaç hauria de significar «ganivets feta de glaç». Però no li donen pas la raó exemplès tan corrents i tan consagrats per l'ús com ara ulleres de sol, sabates de pluja, moll de vent, botes de neu, màquina de vapor o tasses de cafè, en què el nom introduït per la preposició de no indica pas la matèria amb la qual és feta la cosa amb què aquesta preposició el relaciona, sinó la destinació o bé el sistema de funcionament. En expressions com ara raig de sol, columna de vapor o gota de pluja, si que el terme introduït per la preposició denota l'element físic de què es compon el terme principal de l'expressió. Però això no ens priva de dir ulleres de sol, màquina de vapor o sabates de pluja, expressions tan correctes com intel·ligibles.

Dels trens arrosegats amb màquines de vapor, el poble en dels trens de fum. Ni eren fets de fum ni el fum era, pròpiament, el sistema amb què funcionaven. El fum era, simplement, un distintiu —vistós i espectacular— que caracteritzava aquests trens. No adequada en un llenguatge tècnic, l'expressió trens de fum —creació genuina del poble— és una denominació gravemente interpretable.

ALBERT JANE